

Сотувда эркин нархда
№ 150 (0100)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

“Ўзбекистон Қаҳрамони” унвонини бериш тўғрисида

Рахмонов Ғайбулло — Касби тумани Ш.Рашидов ном-
ли ширкат хўжалиги ижарачиси, Қашқадарё вилояти

И. КАРИМОВ

Рахмонов Файбулло

**Республикамизда галла етиштиришда
алоҳида ўрнатилган ишчи ва
хизматчилардан бир гуруҳини
мукофотлаш тўғрисида**

**Бойқобилов Элмурод Да-
минович** — Шахрисабз тумана
Амир Темур номидаги шир-
кат ҳўжалиги механизатори,
Қашқадарё вилояти
(Давоми 2-бетда).

А. ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

**«Халқ сўзи» мухбири
Фурқат САНАЕВ ёзиб олди.**

Ғаллакорларимизнинг улкан муваффақияти

Шунингдек, Ўзбекистон ҳукумати Тошкент Декларациясини имзолаган "6+2" гуру-

**Тошкент шахри,
1999 йил 3 август.**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Шунингдек, Ўзбекистон ҳукумати Тошкент Декларациясини имзолаган "6+2" гуру-

**Тошкент шахри,
1999 йил 3 август.**

Қанд лавлаги етиштириш масаласига бағишлаб Ҳазорасп туманида ўтказилган бир йилгиликда «Хоразм» ширкати хўжалиги бошқаруви раиси Тохир Жуманиёзов шундай деди:

— Бу йил 3540 тонна эмас, 4500 тоннадан зиёд ҳосил етиштирамиз. Шакар заводи ёнимизда бўлганидан кейин, яна минг тоннадан кўпроқ лавлаги олмамак, бўлмас.

Хўш у нимага ишониб шундай ваъда берди?

— Биз 177 гектар майдонга қанд лавлаги экканмиз, — дея изоҳлади Т.Жуманиёзов. — Ҳар гектар ерда эса 60 минг тул атрофида ниҳол бор. Ҳар бир тул камда ярим килодан ҳосил беради. Демак, ўрта ҳисобла 300 центнердан хирмон кўтаришга тўла асос мавжуд.

Жуда оддий ва қизиқарли ҳисоб-китоб-а. Кўпчилик мутахассисларга матуль бўлган бу рақамлар, агар фақат исботланмайдиган фарз бўлиб қолганида, аҳамиятли ҳам бўлмас эди. Энг муҳими, бу гаплар бутун хўжалик далаларида ўз тасдиғини топаётти. Даладаги авжи банд қанд лавлаги кўзини қувонтирди. У қўшили воҳонинг бутун тафту ҳароратини шимиб, бу замин менга бегона эмас, дейётгандек...

— Ота-боболаримиз ҳам қанд лавлаги етиштиришган-ку, шу боис бу

Янги тармоқ, янги экин

экинга меҳр азалдан борлай туолади. — деб сўз бошлади тажрибали деҳқон Одамбой Маткаримов. — Акс ҳолда, биз унинг тилини бир-икки йилда ўзлаштириб ололмаган бўлардик.

у. — Лексин чуқурроқ ўйлаб кўрilsа, бундай эмаслигини англаш қийин эмас. Ҳарид нархи арзон бўлса-ям, ундан юқори ҳосил етиштириш мумкин. Бу йил оиламиз билан катта даромад олишни чамалаб

бериладиган уруғликларини ўзимизда етиштириш, тармоқ ҳодимлари, олимлар ва мутахассислар олдидаги муҳим вазифа бўлиб турибди. Бу борадаги ҳар бир янгилик ва ташаббус бутун халқимизни

ган кўрсаткич ҳам бир неча тонна ҳосилни ёки бир неча минг сўмлик маблагни йўққа чиқариб юбориши мумкин. Шу боис хўжаликда махсус лаборатория ташкил этиш тўғрисида қайғурилмоқда.

Ширкат хўжалигида, шунингдек, бу йил 1400 тоннадан зиёд бўлди тайёрланди. Ҳосилдорлик 60 центнерни ташкил этди. 500 тоннадан кўпроқ юқори сифатли уруғлик фамлаб қўйилди.

Халқ ўртасида ҳурмат-этибор қозонган, салкам ярим асрлик деҳқончилик тажрибасига эга Ботир Юсупов биз билан суҳбатда шундай деди:

— Ширкат хўжалигимиз ташкил этилганига қўл вақт бўлгани йўқ. Аммо унинг афзалликлари, имкониятларини тобора кўпроқ ҳис қилмоқдамиз. Биз каби оддий деҳқонларнинг елкасига истиклол шамолли тегди. Биз энди бошқача ашай олмаймиз...

Ҳазорасп тумани бўйича бу йил 21 минг тоннадан зиёд қанд лавлаги тайёрлаш кўла тўтилган. Бу кўрсаткич 25 минг тоннага етказиш тўғрисида мақсадидир. Ана шу йилда астойдил меҳнат қилимоқда. «Хоразм» ширкати хўжалиги эса бу борада пешқадамлардан бири бўлмоқда.

Сотим АВАЗ,
«Халқ сўзи» мухбири.

РАИС НИМАГА ИШОНАДИ?

Дарҳақиқат, у энди лавлагининг ранг-рўйига қараб ҳолатини илба олади, эҳтиёжини қоплаш чора-тадбирларини кўришга шошилади.

Экинга доғ тушиб, унинг ранги бузари бошладими, демак, қуввати кетган. Ўғит бериб, дардига малҳам бўлиш лозим. Агар сарғая бошласа, сувдан шарбат деса шарбат берди. Бутун унинг даласига экин касалликлари ҳам, табиатнинг ногаҳоний хуружлари ҳам таҳдид соломанди.

Бағандик Жуманазоров ҳам бу йил катта ишонч билан лавлаги етиштирмоқда.

— Айрим кишилар лавлагининг даромад кам, деб ҳисоблашади, — дейди

турибмиз.

Утган йили йўл қўйилган хато ва камчиликларни такрорламаслик учун, хўжаликда ҳам муайян ўзгаришлар қилинди. Жумладан, омиқор деҳқонлар Молдовадан келган мутахассислар билан кенгашган ҳолда уруғликни гектарига 3 килограмм ўрнига 3,5 килограммдан экинди.

Бу табиатнинг инжиқликларини пайтада муҳофаза чораси сифатида яхши самара берди. Ниҳоллар тулик ундириб олинди. Қолаверса, қўшқорлаб олтишун ўттиз шакилда экин ананасидан воз кечилиб, деҳқончиликда яхши матуль бўлган туқсонлик схемасидан фойдаланилди. Бу тажриба ўзини оқлатяпти.

Бутун қишлоқ хўжалиги экинларининг маҳаллий шарт-шароитларга мос келадиган, юқори ҳосил

қизиқтиради. Аммо лавлаги уруғлиги етиштириш марказлари қачон пайдо бўлади?

Хўжаликда ўтган йили биринчи бор қанд лавлаги экин даридадек бу савол ўртага ташланган эди. Ушунда икки гектар ер уруғлик етиштириш учун танлаб олинди. Жорий йилда ана шу майдондан камда 1 тонна қанд лавлаги уруғлиги олиниши мўлжалланмоқда. Бу келгуси йил эҳтиёжларини тўла қоплайди. Бошқа хўжаликлари ҳам уруғлик билан таъминлаш имконини тўплаган. Умуман олганда, хўжалик шунинг ҳисобига 2 миллион сўм иқтисод қилди. Уни сотишдан келадиган даромад ҳам кам бўлмайд.

Лавлагининг қандлилик даражасини аниқлаш хўжалик учун катта аҳамиятга эга. Гоҳ қабул пунктида бир фоиз камайтирил-

Қишлоқ хўжалиги корхоналарини замонавий техника воситалари билан таъминлаш борасида «Ўзқишлоқ-хўжалик» таъминоттаъмир» давлат-кооператив қўмитасига қарашли «Пахта-таъминотчи» очик турдаги ҳиссдорлик жамияти жамоаси ибратли ишларни амалга оширмоқда. Бу жамоа жорий йилда хўжаликларга 400 та «Магнум» трактори етказиб беришга аҳд қилган эди. Ҳозиргача 250 таси ўз эгалари қўлига тегди.

СУРАТЛАРДА: «Пахта-таъминотчи» ходими Э. Умрзоқов, Андижон вилоятдан келган вакиллар Ж. Хўжаев ва А. Жўраев, жамият бошқаруви раисининг ўринбосари М. Ёргашхўжаев янги тракторларни кўздан кечиришяпти; «Магнум»лар тез орада деҳқонларнинг ҳақиқий мададкори айланади.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

СУРАТЛАРДА: «Пахта-таъминотчи» ходими Э. Умрзоқов, Андижон вилоятдан келган вакиллар Ж. Хўжаев ва А. Жўраев, жамият бошқаруви раисининг ўринбосари М. Ёргашхўжаев янги тракторларни кўздан кечиришяпти; «Магнум»лар тез орада деҳқонларнинг ҳақиқий мададкори айланади.

• Энди бунинг тараққиётта салбий таъсирларини олиб қўрайлик. Юқорида қайд этилган маҳсулот ишлаб чиқарувчилар ҳозирги кунда монопол ҳисобланади. Демак, ушбу бозорларда истеъмолчи устидан ишлаб чиқарувчиларнинг ҳукмронлиги мавжуд. Талаб кўп, таклиф санокчи. Бу эса ўз-ўзидан нархнинг асосий ошшишига олиб келади. Охир-оқибатда буларнинг барчаси бориб истеъмолчининг гарданига тушади.

Шу ўринда табиий бир савол туғилади: нега рақобат муҳитини ри-

3. Бугунги кун муаммолари ва вазифалари

Маълумки, монополиячи-корхона ўзига ўзи ҳеч қачон рақобатчи яратмайди, бундан у манфаатдор ҳам эмас. Бунинг учун жойлардаги маҳаллий бошқарув илоралари раҳбарлари худуд манфаатидан, имкониятларидан келиб чиққан ҳолда, тармоқларнинг жойлардаги таъминотлари рақобат муҳитини яратиб қораларини излаб топишлари зарур.

Демак, вазият тармоқ соҳалари бўйича ишлаб чиқаришни андала ривожлантириш, уни худудларда тараққий эттириш, турли соҳалардаги ишлаб чиқариш кўламини кенгайтириш

саватлари бир неча ўн йиллар давомида шаклланди. Лексин биздаги мавжуд ижтимоий-иқтисодий имкониятлар, халқимиз қон-қонига сингитиб кетган талбиркорлик ушбу жараённинг талашинишга замин бўла олади. Ҳамма нарсани ўзимизнинг хоҳиш-иродамизга, интилимизга боғлиқ.

Шу ўринда яна бир гап. Ҳозирги пайтада республикада яратилган имтиёз ва шароитлардан келиб чиққан ҳолда, ҳар бир фирма(корхона)да «Фирма белгилари» сисеати, яъни сифатга эришиш орқали ўз шаънини ҳимоя қилиш тамойилини юргизиш лавр талабидир.

Республикамиз иқтисодиёти ри-

ИСРОИЛ ТЕХНОЛОГИЯСИ КЎЛ КЕЛДИ

Амударё туманидаги «Наврўз» ҳиссдорлик жамияти дастлабки юз бош куркани тўшта топширди. Уларнинг айримлари 18 килограмм тош босди. Бунга Исроилнинг «МАД» фирмасидан келтирилган икки мингта куркани шу мамлакат технологияси асосида парвариллаш натижасида эришилди. Амударёлик ҳиссдорлар мамлакатимиз мустақиллигининг саккиз йиллиги байрамидан элз дастурхонига 18 тонна пархез гўшт етказиб бериш ниятидалар.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

тайёрлаш ўрнига катта харажатлар эвазига хорж маҳсулотларини келтириб сотиш афзал бўлмас керак.

Демоқимизки, қаттиқ валюта ҳисобига келтириладиган маҳсулотлар ўрнига, ушларини ишлаб чиқариладиган технологияларни «Лизинг» операциялари орқали сотиб олиб, ўзимизда йўлга қўйсақ ахши-ку?

Ўзбекистонда маҳсулот сифатини ошириш сисеати мамлакатимизнинг иқтисодий салоҳиятини оширишга қаратилган узоқ муддатли стратегиянинг тарихий қисми бўлиб қолиши керак.

Биз рақобат ва унинг мезони — сифат ҳисобига фикр юритар эканмиз, масаланинг маънавий томонига ҳам эътиборимизни жалб қилишимиз зарур. Маълумки, ҳар бир корхона (фирма, компания) ҳодимларининг руҳияти учун асосий омил — иш жойларидаги раҳбарият ва жамоатчилик томонидан улар ишлаб чиқарган маҳсулотнинг юксак қадрланиши ҳисобланади. Ахир, ўзингиз ўйлаб кўринг: бугунги кунда маҳсулотни АҚШ, Олмонга, Франция, Англия ва Италия синта-

ри тараққий этган давлатларда эркин валютага сотилаётган ўзбек талбиркор, фермерларнинг қалблари гурур-фахрга тўлмай бўладими? Ахир, бу «Бизнинг корхонада ишлаб чиқилган», «Ўзбекистонда тайёрланган» деган гурур, қолаверса, миллий гою ва миллий мақурумизнинг ажралмас ўзати «миллий қадр» деган тушунчадан ҳар бир ишчи, ҳодимлар онига, шунингдек пайдо бўлганга нима етсин!

Фақат шундай одамлар руҳига таъсир этиш орқалигина кўшимча моддий харажатларсиз меҳнат самардорлиги ва сифатнинг ўсишига, қолаявса, ҳақиқий рақобат муҳитининг яратилишига олиб келади.

Хулоса қилиб айтганда, худудий бошқарув органлари ишлаб чиқариш ва талбиркорликни ривожлантиришдаги ташкилий ишларни қатъият билан ўз зиммаларига олмас эканлар, давлат ва молия-кредит тизими томонидан яратилган ҳар қандай шарт-шароитлар, имкониятлар тўлақонли бажарилмай қолаявди.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларда иқтисодкорлик ва ташаббускорликни янгиладан яратилган ташкилий тузилмалар — турли уюшмалар, қўлаб-қувватлаш жамағаралари, бирлашмалар ўз қўлларига олишлари учун вақт етди. Шундангина ҳалол рақобатчиликка асосланган бозор иқтисодиёти вужудга келади, турмушимиз фаровонлашиб бораверади.

Обиддин МАХМУДОВ,
иқтисодий шарҳловчи.

ТАСИС: ЎЗБЕКИСТОНДА ЕТТИ ЙИЛ

Мамлакатимиз юксак даражада ривожланган ижтимоий йўналишдаги иқтисодиётга эга бўлган, жаҳон иқтисодий тизимига қўшилган ҳуқуқий демократик давлат қуриш мақсадида ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ўзгаришлар йўлидан ишлаб келган бўлмоқда.

Ўзбекистон мустақилликка эришган дастлабки кунданок Европа Иттифоқи мамлакатлари ва унинг ташкилотлари бозор иқтисодиётига ўтиш даражасининг асосий муаммоларини ҳал қилишда мадад ва ёрдам бериб келмоқда.

1996 йилда Европа Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси ўртасида имзоланган Шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битим Европа ва мамлакатимиз халқлари ўртасидаги аниқлаш дўстона ва ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлаб, уларга янги омил бағишлади.

Европа Иттифоқи Комиссияси — ТАСИСнинг техникавий ёрдам дастури Европа Иттифоқи билан Ўзбекистоннинг етти йил давомидида ҳамкорлигининг муҳим бўлиб қолган биридир. Мазкур дастур республикамиз ҳукумати-нинг қонунчилик тизимини такомиллаштириш, энергетика, транспорт ва телекоммуникациялар, атросяноат мажмуи инфратузилмасини, хусусий секторни, хусусийлаштириш жараёнини ривожлантириш, кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, давлат бошқаруви тизимини мустаҳкамлаш каби соҳаларда амалга ошириладиган ижтимоий-иқтисодий ислохотлар сисеатини қўлаб-қувватламоқда.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг мухбири Европа Иттифоқи Комиссиясининг Ўзбекистондаги техник ёрдамни мувофиқлаштириш бюроси маслаҳатчиси жаноб Марк ЖЭСЭЛдан ТАСИСнинг мамлакатимиздаги фаолияти ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

ТАСИС Европа Иттифоқи томонидан янги мустақил республикалар учун Европа Иттифоқи билан ушбу ҳамкор мамлакатлар ўртасидаги ушбу ҳамда сиёсий алоқаларни ривожлантиришга қўмаклашиш мақсадида ишлаб чиқилган дастурдир.

Ўзбекистонда ТАСИС дастури жорий этиш 1992 йил ноябрда сўт ва мева-сабзот маҳсулотлари ишлаб чиқариш соҳасидаги лойиҳани амалга оширишдан, шунингдек, Тошкент вилоятида давлат хўжаликлари ҳамда улгуржи-чакана савдо ташкилотларини хусусийлаштиришдан бошланди. Мазкур лойиҳа натижалари асосида Фарғона вилоятида хусусий фермер хўжаликлари қўлаб-қувватлаш бўйича йирик лойиҳа ишлаб чиқилди ва муваффақиятли амалга оширилди. Лойиҳа катта муваффақият қозонгани ва қўлаб-қувватлашнинг бу тури мақсадга мувофиқлигини тасдиқлагани сабабли, кейинчалик бундай лойиҳа Наманган ва

Андижон вилоятларида ҳам жорий этилди.

Таълим тизимида тубдан ва тезликда ўзгаришлар қилиш зарурлиги ҳисобга олиниб, бу соҳадаги лойиҳаларни амалга оширишга, ўзлари олган билимларни кейинчалик ўқувчиларга ўргатишлари учун ўқитувчиларни қайта тайёрлашга қаратилди. Масалан, Фарғона ва Самарқандда 1996 йил октябрдан буён мах-

сус курслар ишлаб турибди, уларда интенсив дастур бўйича «асосий» гуруҳлар ўқитувчилари тайёрланмоқда.

— Жаноб ЖЭСЭЛ, мамлакатимизда ТАСИС лойиҳалари муваффақиятли амалга оширилаётгани ҳақида аниқ мисоллар келтира оласизми?

— Албатта. «Хусусий фермер хўжаликлари қўлаб-қувватлаш лойиҳаси» ана шундай мисоллардан биридир. Бу лойиҳани амалга ошириш 1997 йил октябрь ойида муваффақият билан тугалланди. Лойиҳанинг мақсади қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таъминотини яхшилашда, хусусий фермерлар даромадларини кўпайтириш ва турмуш шароитини яхшилашда, эркин бозор иқтисодиёти йўлида хусусийлаштирилган фермалар унумдорлигини оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳукумати қўлаб-қувватлашдан иборат эди.

Лойиҳа фаолияти икки вилоятни — Фарғона ва Сирдарё вилоятларини қамраб олди ва бу ерда учта дастур амалга оширилди. Улардан бири чорвачилик ва боғдорчилик соҳасида фирмаларни бошқариш, шунингдек, фермер хўжаликлари бошқариш бўйича маслаҳатчиларни тайёрлаш ва ўқитишга қаратилган эди. Иккинчи дастур Фарғона вилоятида хусусий фермер хўжаликлари ташкил этиш билан боғлиқ эди. Мазкур дастур доирасида бу ерда юқори сифатли пишлоқ ишлаб чиқаришдан сўт ширкатлари таъсис этилди. Лойиҳага мувофиқ, сўт ширкатлари ҳодимлари ва аъзолари техник, молиявий ва маркетинг масалалари бўйича ўқитилди.

Учинчи дастур — хусусий фермерлар уюшмасининг моделини барпо этиш Сирдарё вилоятида амалга оширилди. Бутун маъсулиятни фермерлар зиммасига юклайдиган бу модел уюшмани бошқаришнинг демократик тамойилларига асосланган янги концепциясини акс эттирди. Бу моделини фермерлар ҳамда Ўзбекистон

1999 йил ҳаракат дастури олдинги йиллардаги дастурларнинг давомий бўлиб, учта устувор соҳадаги 17 лойиҳани ўз ичига олади. Бу лойиҳалар ҳар бирининг ўртача қиймати тахминан 1,34 миллион экони ташкил этади. Улар ТАСИС томонидан молиялаштирилган олдинги лойиҳаларни тўлдирди, кенгайтирди ва шу лойиҳаларга асосланди.

Шундай қилиб, ТАСИС дастурининг Ўзбекистондаги фаолиятининг саккиз йиллигини унинг натижаларини намойиш қилиш учун яхши имкониятлар. Европа Иттифоқининг Ўзбекистон билан ҳамкорлик муносабатларини ўрнатиш истаги шу дастурда ифодаланган. Биз ТАСИСнинг барча лойиҳалари муваффақиятли ишлашини истаёмиз ва улар дастуриимиз бўйича ҳамкорлик қилаётган барча талбиркорларга том матолада наф келтиради, деб умид қиламиз.

Д. САИТОВА,
ЎзА мухбири.

2 МИНГ ДОЛЛАР ВА БИТТАДАН КСЕРОКС

Ана шундай ўзига хос совринлар жорий йилда инглиз тили бўйича ўтказилган республика кўриктановида гўлиб чиққан Шарғун шаҳридаги иқтисодий бозор мактаб-интернатининг инглиз тили муаллимлари Зиёдулло Меликбобоев билан Гул-

нора Ниёзовага насиб этди. Гулнора Ниёзова айна пайтада АҚШнинг Монтана штатида малака оширмоқда. Худди шу мактабнинг ўқувчилари ҳам тил билгичликда устозларидан қолишмаяпти. Инглиз тили бўйича ўқувчилар ўртасида танлов гўлибларидан Қаҳрамон

Ҳасанов, Тўйчи Мелибобоев аллақачон Америкага бориб келдилар.

— Инглиз тили, умуман, хорижий тилларни ўрганишга қизиқаётган иқтисодий, гайратли ёшларни қўлимиздан келгунача қўлаб-қувватлашга ҳаракат қилмоқдамиз, — дейди Сариевнинг тумани ҳокимининг ўринбосари Мақсуда Бадалова.

«Туркстон-пресс»

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1999 йил 3 августдан бошлаб бажонга тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини ҳисоблади:*/

1 Австралия доллари	85,36	10 Люксембург франки	34,78
1 Австрия шиллинги	10,20	1 Малайзия ринггити	34,50
1 Англия фунт стерлинги	212,00	1 Германия марксаси	71,74
1 Бельгия франки	34,78	1 Польша злотийси	34,07
1 Голландия гулдени	63,67	1 СДР	178,54
1 Греция драхмаси	4,32	1000 Туркия лираси	0,31
1 Дания крониси	18,86	1 Финляндия марксаси	23,60
1 БАА дирхами	35,69	1 Франция франки	21,39
1 АҚШ доллари	131,08	1 Швейцария франки	87,91
1 Миср фунти	38,44	1 ЕВРО	140,31
10 Испания песети	8,43	10 Жанубий Корея вон	1,09
100 Италия лираси	7,25	10 Япония иенаси	11,38
1 Канада доллари	87,11	1 Россия рубли	5,42
1-Хитой юани	15,84	1 Украина гривнаси	31,21

*/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

вожлантиришга онд қатор қонулар тўла амалга оширилмаяпти?

Бу саволга жавоб беришдан олдин умумий муҳтда кўзга ташланадиган салбий қусурларга тўхтамоғимиз жоиздир. Бизнингча, буларга: тармоқлар, худудлар бўйича товар, ишчи кучи, сармоаларнинг эркин айланиши имкониятлари чекланганлиги; шунингдек, янги ва тулик ахборотлар алмашинувининг қоникарсиз эканлиги ҳамда нархлар бўйича ахборот олиш имконияти чекланганлиги; қўлаб ўрта ва кўн бўгин раҳбарлари, ҳал қилувчи иш жойларида мутасадди ҳодимларнинг сўний тўнаноқликлари, истеъмолчиларнинг тўловга лаёқатлилик даражасини ўрганишда социологик талдиқотлар йўлиғи, шунингдек, маҳаллий сифатли маҳсулотларни қизиқарли ва мутазам реклама қилиш кенг миқёсда ташкил этилмаётганлиги кабибар мисол бўлади.

Масалалар худудлар даражасида қарайдиган бўлса, талбиркорлар (ишлаб чиқарувчилар) дуч келаётган муаммолар: дастлабки сармоаларнинг етишмаслиги; бозор қонуниятлари ҳамда ўз ҳақ-ҳуқуқларини билмаслиги; айрим банк ҳодимлари томонидан кўрсатилган хизматлар савиясининг пастлиги ва қоникарсизликларида куринали.

орқали ҳалол рақобат муҳитини юзага келтириш лозимлигини тақозо этмоқда.

Бизнингча, юқорида қайд этилган муаммоларни бартарф этиш йўллари қуйидагиларда кўрилади. Аввало, бу мулк масаласидир. Мулкни давлат таъсиридан чиқариш ва хусусийлаштиришнинг жадаллаштиришимиз лозим. Мулк ўз эгасини топиши зарур. Қачонки, хусусий мулк кўп укладли иқтисодиётда устувор бўлса, ушундангина ҳақиқий рақобат муҳити вужудга келади. Ишлаб чиқаришдан манфаатдорлик пайдо бўлиб, унинг ҳажми ортади. Бугунги кунда хусусий талбиркорлик, кичик ва ўрта бизнесни кенгайтириш ва уларни замонавий кадрлар билан таъминлаш муҳим аҳамият касб этади. Бу объектив заруратдир. Шу боис ҳозир олдимизда янги саноат маҳсулотига кичик ва ўрта бизнеснинг улушини 25 фоизга етказиш ва шу орқали эркин талбиркорликни ривожлантириш вазифаси турибди. Хўш, бутун уларнинг иқтисодиётимиздаги улуши қанча?

1998 йил якулини бўйича кичик ва ўрта бизнеснинг саноат янги маҳсулотига улуши бор-йўғи 4,9 фоизни ташкил этган. Ҳозир бу соҳага 400 минг киши ёки иш билан банд аҳолининг 5 фоизини жалб этилган.

Шу ўринда бир таққос. Тараққий этган мамлакатлардан бири Японияда кичик ва ўрта бизнеснинг саноатдаги улуши 55 фоиз, мазкур соҳада банд аҳолининг 80,6 фоизи ишламоқда. Албатта, бу давлатларда бозор муно-

